

Briuselis, 2022 05 11
SWD(2022) 210 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

[...]

pridedamas prie

Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO
kuriuo nustatomos seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijos ir kovos su ja
taisyklės

{COM(2022) 209 final} - {SEC(2022) 209 final} - {SWD(2022) 209 final}

Santraukos lentelė
Pasiūlymo, kuriuo nustatomos seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijos ir kovos su ja taisyklės, poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?
Seksualinė prievarta prieš vaikus internete ir ne internete yra ypač sunkus nusikaltimas, darantis poveikį visuomenės saugumui ES ir pažeidžiantis vaikų pagrindines teises. Jos pasekmės aukoms yra įvairios bei sunkios ir trunka visą gyvenimą. <u>Kai kurie seksualinės prievartos prieš vaikus nusikaltimai ES nepakankamai ištiriami dėl sunkumų, su kuriais susiduria atitinkami paslaugų teikėjai, juos nustatydami, pranešdami apie juos ir imdamiesi veiksmų, taip pat dėl nepakankamos prevencijos ir pagalbos aukoms.</u> Skirtingos valstybių narių atsakomosios priemonės neigiamai veikia vidaus rinką. Vaikai susiduria su didėjančia rizika ir žala internete, o seksualinės prievartos prieš vaikus medžiaga internete plinta vis didesniais kiekiais. Poveikio vertinime nurodytos trys pagrindinės šios problemos priežastys: 1. nors kai kurie paslaugų teikėjai imasi savanoriškų veiksmų seksualinei prievartai prieš vaikus internete nustatyti, akivaizdu, kad jų nepakanka; 2. neefektyvus internetinių paslaugų teikėjų, pilietinės visuomenės organizacijų ir valdžios institucijų bendradarbiavimas viešajame ir privačiąjame sektoriuose trukdo veiksmingai kovoti su seksualine prievarta prieš vaikus. Visų pirma, valstybės narės vis aktyviau imasi veiksmų nacionaliniu lygmeniu, kad nustatytų konkrečius įpareigojimus dėl šio akivaizdžiai neteisėto turinio, ir dėl to vidaus rinka susiskaido; 3. valstybių narių pastangos užkirsti kelią seksualinei prievartai prieš vaikus ir padėti aukoms yra ribotos, skirtingos, nepakankamai koordinuotos, nėra aiškus jų veiksmingumas.
Ką reikėtų pasiekti?
Bendras tikslas – gerinti vidaus rinkos veikimą nustatant aiškas, vienodas ir subalansuotas ES taisykles, skirtas užkirsti kelią seksualinei prievartai prieš vaikus ir su ja kovoti, visų pirma aiškiau apibrėžiant internetinių paslaugų teikėjų vaidmenį ir atsakomybę. Konkretūs tikslai: 1. užtikrinti veiksmingą seksualinės prievartos prieš vaikus internete nustatymą, pašalinimą ir pranešimą apie ją ten, kur šiuo metu tai nėra užtikrinama; 2. didinti teisinių tikrumą, skaidrumą ir atskaitomybę bei užtikrinti pagrindinių teisių apsaugą ir 3. suderinti taisykles ir geriau koordinuoti pastangas ir taip sumažinti seksualinės prievartos prieš vaikus plitimą ir poveikį.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda (subsidiarumo principas)?
Atsižvelgiant į tarpvalstybinį ir tarpsektorinį kovos su seksualine prievarta prieš vaikus pobūdį ir esamą susiskaidymą, valstybės narės, veikdamos savarankiškai arba nekoordinuotai, negali pasiekti patenkinamo pagerėjimo. Be to, siekiant palengvinti valstybių narių pastangas, ES veiksmais būtų sumažintos reikalavimų laikymosi ir (arba) veiklos sąnaudos, visų pirma internetinių paslaugų teikėjų atveju, ir taip pagerintas vidaus rinkos veikimas mažinant susiskaidymą. ES veiksmai padėtų visoje ES skleisti geriausią nacionalinę patirtį ir įgytą patirtį, sumažinti priklausomybę nuo trečiųjų šalių ir palengvinti bendradarbiavimą su jomis.
B. Sprendimai
Kokių yra galimybių pasiekti šiuos tikslus? Ar viena iš galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia?
A galimybė: praktinės prevencijos, nustatymo, pranešimo ir pašalinimo bei pagalbos aukoms gerinimo priemonės ir ES prevencijos ir pagalbos aukoms centro įsteigimas. B galimybė: A galimybė + teisės aktai: 1) nustatyti aukoms centrinę sąlygą, 2) reikalauti privalomo pranešimo apie seksualinę prievartą prieš vaikus internete ir jos pašalinimo ir 3) išplėsti ES centrą siekiant taip pat padėti nustatyti tokį turinį, apie jį pranešti ir jį pašalinti. C galimybė: B galimybė + privalomas žinomos seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos nustatymas. D galimybė: C galimybė + privalomas naujos seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos nustatymas. E galimybė: D galimybė + privalomas viliojimo nustatymas. Ši galimybė yra tinkamiausia.
Kokios yra įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria?
Suinteresuotieji subjektai iš esmės sutarė, kad svarbu dėti daugiau pastangų kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus tiek internete, tiek ne internete, nedubliuojant ar be reikalo netrikdant šiuo metu dedamų pastangų, ir palankiai įvertino galimą ES centrą. Valdžios institucijos ir vaiko teisių NVO pritarė įpareigojimams nustatyti seksualinę prievartą prieš vaikus internete, apie ją pranešti ir tokį turinį pašalinti, o paslaugų teikėjai pritarė savanoriškam požiūriui, kuriuo sudaromos sąlygos šiuo metu dedamoms pastangoms ir inovacijoms. Teisių į privatumą NVO pabrėžė, kad svarbu nesilpninti šifravimo ir kad būtina laikytis bendros stebėsenos draudimo.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis
Kokie būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai?
Tikimasi, kad šia iniciatyva bus sumažintas bendrosios rinkos susiskaidymas ir padidintas teisinis tikrumas, pagerintas seksualinės prievartos prieš vaikus aukų nustatymas, apsauga ir rėmimas, taip pat užtikrinta veiksminga prevencija ir sudarytos palankesnės sąlygos tyrimams. Kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus ir užkertant jai kelią, būtų pagerinta vaiko teisių apsauga, nes sumažėtų seksualinės prievartos prieš vaikus plitimas ir padariniai, įskaitant ekonominę naštą, susijusią su sveikata, užimtumu ir kitomis tiesioginėmis išlaidomis, taip pat produktyvumo sumažėjimu.
Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos?
Pagrindinės tinkamiausios galimybės įgyvendinimo išlaidos: • paslaugų teikėjai turi vykdyti įpareigojimus nustatyti seksualinę prievartą prieš vaikus internete, apie ją pranešti ir tokį turinį pašalinti (apskaičiuotos vienkartinės išlaidos – 1,6 mlrd. EUR, metinės išlaidos – 1,5 mlrd. EUR); • valdžios institucijos, kad susitvarkytų su pranešimų pagausėjimu (apskaičiuotos vienkartinės išlaidos – 5,4 mln. EUR, metinės išlaidos – 825,6 mln. EUR); • ES centras (apskaičiuotos vienkartinės išlaidos – 5 mln. EUR, metinės išlaidos – 25,7 mln. EUR).
Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui?
Didžiausią poveikį MVĮ daro įpareigojimas nustatyti seksualinę prievartą prieš vaikus internete savo teikiamų paslaugų srityje, apie ją pranešti ir tokį turinį pašalinti. Ekonominį poveikį sušvelnins galimybė nemokamai naudotis nustatymo, pranešimo ir pašalinimo technologijomis, tam ES centras sudarys palankesnes sąlygas. Vienodos taisyklės, susijusios su kova su seksualine prievarta prieš vaikus, padės MVĮ veikti visoje bendrojoje rinkoje, remiant veiklą plečiančias įmones ir inovacijų kūrėjus ir kartu padedant sukurti vaikams saugesnę internetinę aplinką.
Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?
Manoma, kad dėl šios iniciatyvos pranešimų apie seksualinę prievartą prieš vaikus padaugės. Dėl to valdžios institucijos patirs išlaidų, visų pirma susijusių su tyrimais. Kita vertus, ES centras padės valdžios institucijoms teikti pirmenybę tyrimams, nes pagerės pranešimų kokybę ir bus galima veiksmingiau naudoti ES turimus išteklius ir ekspertines žinias, be kita ko, prevencijos ir pagalbos aukoms srityse. Šiose srityse centras palengvins valstybių narių veiklos koordinavimą, o tai padės išvengti pastangų dubliavimosi.
Ar bus dar koks nors didelis poveikis?
Tinkamiausia galimybė siekiama apsaugoti visas atitinkamas pagrindines teises, įskaitant pagrindines teises į žmogaus orumą ir asmens neliečiamybę, nežmoniško ar žeminančio elgesio draudimą, taip pat vaiko teises (įskaitant vaikų teises į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą ir į asmens duomenų apsaugą). Be to, tinkamiausia galimybė turėtų poveikį visų susijusių paslaugų naudotojų pagrindinėms teisėms, visų pirma teisėms į privataus gyvenimo gerbimą (įskaitant bendravimą, kaip platesnės teisės į privatų ir šeimos gyvenimą dalį), į asmens duomenų apsaugą ir į saviraiškos bei informacijos laisvę. Į teisės aktus turėtų būti įtrauktos apsaugos priemonės, kuriomis būtų atsižvelgiama į skirtingą kišimosi lygį, atsižvelgiant į internetinių paslaugų pobūdį, kad būtų užtikrinta teisinga įvairių pagrindinių teisių ir gebėjimo tinkamai reaguoti į seksualinę prievartą prieš vaikus pusiausvyra, atsižvelgiant į esamą ir kintančią riziką, visų pirma kylančią labai dinamiškoje skaitmeninėje aplinkoje.
Proporcingumo principui?
Teisės aktu siekiama teisėto tikslo – veiksmingiau kovoti su seksualine prievarta prieš vaikus internete, įskaitant geresnę nukentėjusių vaikų apsaugą veiksmingiau nustatant tokį turinį, apie jį pranešant ir jį pašalinant, ir nustatomos būtinos sąlygos ir apsaugos priemonės. Pasirinkus tinkamiausią galimybę neviršijama to, kas būtina nustatytiems bendriesiems ir konkrečioms ES intervencinių priemonių tikslams pasiekti. Ja visų pirma užtikrinama, kad būtų laikomasi draudimo vykdyti bendrą stebėseną ir teisingos įvairių nagrinėjamų teisių pusiausvyros.
D. Tolesni veiksmai
Kada politika bus persvarstoma?

Tinkamiausios galimybės įgyvendinimo rezultatai bus stebimi pagal **veiklos rezultatų rodiklius**, kuriuos rinktų valdžios institucijos, paslaugų teikėjai ir ES centras. Remdamasi šiais rodikliais, Komisija kas **penkerius metus** rengs **įgyvendinimo ataskaitą** ir kas **penkerius metus** atliks **vertinimą**.